

Beste bezoeker,

'S ochtends ruik je duidelijk dat er herfst in de lucht hangt: een uitnodiging om er op uit te trekken en het arboretum opnieuw te ontdekken. Stilaan beginnen bladeren te verkleuren: eens de nachten kouder worden kan het plots snel gaan. Ook de diverse types vruchten zijn altijd de moeite om van dichtbij te bekijken. Deze fiche neemt je mee op pad langs een aantal interessante planten van dit moment. Op onderstaande kaart vind je de locatie van de besproken bomen, struiken en planten. Een woordje uitleg vind je op de achterzijde. Om de geselecteerde planten gemakkelijk terug te vinden op het terrein kregen ze rode nummerbordjes van 1 tot 10.

Veel ontdekkingsplezier!

- 1: *Chaenomeles cathayensis*:** Dit sterk gedoornde struikje uit de rozenfamilie is een dwergkwee uit de bergen in Hubei (centraal China) waar hij in bosranden en langs wegenkanten groeit. Net als onze eigen Kweeper is de geparfumeerde vrucht rauw niet te genieten maar eens gekookt ideaal als gelei en in taart. China (of het noordelijke deel ervan) werd tot in de 17de eeuw Cathay genoemd. Een tijd heerste er ook onduidelijkheid of Cathay nu een extra land was boven China maar dat hebben de Jezuïeten via een avontuurlijke missionaris ter plaatse rechtgezet.
- 2: *Parrotia persica* 'Jodrell Bank':** Zoals je al uit de naam kan afleiden ligt het natuurlijk areaal van Perzisch ijzerhout in Noord-Iran (vroeger Perzië) en Azerbeidzjan. *Parrotia* is genoemd naar Friedrich Parrot, een 18e-eeuwse Duitse natuurkundige die de plant ontdekte. Het hout is zwaar en zeer hard (vandaar 'ijzerhout') en wordt gebruikt voor beeldhouwwerk. De afwisselend geplaatste bladeren lijken op die van de Toverhazelaar waar hij ook mee verwant is. Ze kleuren paars, oranje, geel in de herfst. De selectie 'Jodrell Bank' (van het Jodrell Bank arboretum in Manchester, Engeland) heeft een opgaande habitus en een kleiner blad, en natuurlijk een mooie herfstverkleuring.
- 3: *Asimina triloba*:** De Pawpaw is de enige winterharde soort binnen de Zuurzakfamilie (Annonaceae) waartoe ook Kaneelappel (*Annona squamosa*), Cherimoya (*Annona cherimola*) en Ylang-ylang (*Cananga odorata*) behoren. In Amerika is hij ook gekend als Poor Man's Banana omwille van de vruchten die lichtjes naar banaan smaken. De textuur en de kleur doet wat aan Avocado denken. In de vrucht vind je talrijke, donkerbruine, boonvormige zaden. Let op: sommige mensen reageren allergisch op de vruchten dus je zet er beter je tanden niet in. De grote, enkelvoudige bladeren bevatten natuurlijke insecticiden.
- 4: *Euonymus maximowiczianus*:** In de herfst hebben deze zeldzame Chinese Kardinaalsmutsen veel te bieden. Eerst en vooral zijn er de grappige, rozerode doosvruchtjes die inderdaad wat weg hebben van het karmijnrode hoofdedksel van een kardinaal. Deze vier- tot vijfhoekige doosvruchten splijten open waarbij de feloranje zaden zichtbaar worden. Ook de felrode tot dieppaarse herfstkleur is spectaculair. Let op: alle plantdelen zijn giftig voor de mens.
- 5: *Franklinia alatamaha*:** Het geslacht *Franklinia* kent maar 1 soort en behoort net als *Stewartia* en *Camellia* tot de Theefamilie. De plant werd in 1765 ontdekt door de Amerikaanse botanici John en William Bartram (vader en zoon) langs de rivier de Altamaha in de Amerikaanse staat Georgia. In 1776 verzamelde William zaden om de plant te kunnen kweken. Al de gekweekte planten zijn hiervan afkomstig want een paar decennia later was de plant uitgestorven in het wild. Uniek aan *Franklinia* is zijn bloei in de herfst samen met de mooie herfstverkleuring.
- 6: *Sorbus aucuparia*:** Ook inheemse planten verdienen een plaatsje in het Arboretum. Deze spontaan gegroeide Wilde lijsterbes met zijn zilverachtige mooi opgaande stam is ronduit prachtig. *Aucuparia* betekent zoveel als 'vogelvangert': de 'bessen' werden vroeger gebruikt om vogels te lokken en te vangen. De boom kan zowat overal groeien: van natte en zure broekbossen tot droge kleigronden. Het samengestelde blad heeft 13-17 spitse blaadjes.
- 7: *Cephalanthus occidentalis*:** De Kogelbloem lijkt wel toverballen te hebben. Doorheen bloei en vruchtzetting verkleuren zijn 'kogels' van groen over wit, roodbruin en donkerpaars tot bijna zwart in het najaar. De zaden worden graag door watervogels gegeten. Tot ver in het voorjaar blijven de stammen kaal en staan ze er een beetje troosteloos bij. De Kogelbloem moet echt behoorlijk vochtig staan, bij voorkeur bij een vijver. Anders moet je gedurende perioden van beperkte regenval water blijven bijgieten.
- 8: *Cornus florida*:** De Oost-Amerikaanse kornoelje is een middelgrote struik uit het Oosten van de Verenigde Staten die breed piramidaal uitgroeit. De bladeren verkleuren oranje tot paarsrood in de herfst. De bloeiwijzen lijken op die van *Cornus kousa* maar de vruchten groeien niet uit tot een meervoudige schijnvrucht. De oranje-rode steenvruchten staan in een cluster van 2 tot 10 vruchten bij mekaar en vormen een mooi contrast met de bladkleur.
- 9: *Maclura pomifera* ('Cannonball' sdlg):** Hoog in de boom ontdek je de bizarre samengestelde vruchten van de Osagedoorn. Osage verwijst naar de Osage-indianen die het hout gebruikten voor hun bogen en bijlen. Diverse Indianenstammen gebruikten het sap van de vruchten van de Osagedoorn als bindmiddel voor verf waarmee ze zich insmeerden als zij op oorlogspad gingen. De Osagedoorn is tweehuizig: dit is natuurlijk een vrouwelijk exemplaar.
- 10: *Malus* 'Herkenrode':** Parse appeltjes zie je niet vaak. Aan deze selectie vind je ze nu massaal. De onregelmatige kroon is wat aan de wilde kant maar het blad heeft een mooie paarsrode bladsteel. In april-mei draagt hij prachtige rozerode bloemen. De boom is een selectie van de abdij van Herkenrode (nabij Hasselt). We kregen de plant cadeau van een Nederlandse boomkweker omdat de naastgelegen tuin van Philippe de Spoelberch ook Herkenrode heet.